DOMSTOLENS DOM
AF 29. FEBRUAR 1968[1]

Parke, Davis and Co. mod Probel, Reese, Beintema-Interpharm og Centrafarm (Anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af appelretten i Haag)

Sag 24/67

Sammendrag

1. EØF's politik — konkurrenceregler — karteller — forbud — restriktiv karakter
(EØF-traktatens artikel 85, stk. 1)

2. EØF's politik — konkurrenceregler — opfindelsespatenter — forbudene i EØF-traktatens artikler 85 og 86 — uanvendelighed på patenter som sådanne — mulig anvendelse i tilfælde af ulovlig brug

3. EØF's politik — konkurrenceregler — opfindelsespatenter — brug — det patenterede produkts salgspris — denne højere end priserne på det ikke-patenterede produkt — omstændighed der ikke nødvendigvis har karakter af misbrug
(EØF-traktatens artikel 85)

1. Den restriktive karakter af traktatens artikel 85, stk. 1 er til hinder for enhver udstrækning af det heri indeholdte forbud til andre end de tre udtrykkeligt nævnte former for karteller.

2. De rettigheder, som i en medlemsstat er indrømmet indehaveren af et opfindelsespatent, berøres ikke i deres eksistens af forbudene i traktatens artikler 85, stk. 1 og 86.
Udøvelsen af disse rettigheder kan ikke i sig selv rammes hverken af artikel 85, stk. 1, når der ikke foreligger nogen aftale, vedtagelse eller samordnet praksis i henhold til denne bestemmelse, eller af artikel 86, når der ikke foreligger misbrug af en dominerende stilling.

3. Den omstændighed, at salgsprisen for det patenterede produkt er højere end prisen for det ikke-patenterede produkt fra en anden medlemsstat, er ikke nødvendigvis udtryk for misbrug af en dominerende stilling.

I sag 24/67

angående en anmodning, som i henhold til artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab er indgivet til Domstolen af appelretten i Haag for i en sag, der verserer for nævnte ret mellem

PARKE, DAVIS AND CO.

og

PROBEL, REESE, BEINTEMA-INTERPHARM og CENTRAFARM

1 — Processprog: Nederlandsk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artiklerne 85, stk. 1 og 86 — i forbindelse med artiklerne 36 og 222 — i traktaten om oprettelse af EØF med henblik på de rettigheder, som indehaveren af et i en medlemsstat tildelt patent kan kræve håndhævet af domstolene,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt (refererende), afdelingsformændene A. M. Donner og W. Strauß, og dommerne A. Trabucchi og R. Monaco,

generaladvokat: K. Roemer
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

Ved dom af 30. juni 1967, indgået til Domstolen den 6. juli samme år, har Appelretten i Haag i medfør af artikel 177 i traktaten om oprettelse af EØF forelagt to spørgsmål vedrørende fortolkningen af artiklerne 85, stk. 1 og 86;

det fremgår af, hvad der er lagt til grund af den forelæggende ret, at spørgsmålene vedrører udøvelsen af de rettigheder, som nederlandsk lovgivning hjemler med hensyn til et opfindelsespatent, der i Nederlandene beskytter en pharmaceutisk specialitet mod indførsel til denne stat af et tilsvarende produkt fremstillet i en anden medlemsstat, hvor pharmaceutiske specialiteter ikke kan patenteres;

det første spørgsmål, som Domstolen anmodes om at besvare, er, om begrebet misbrug efter artiklerne 85, stk. 1 og 86, eventuelt i forbindelse med traktatens artikler 36 og 222, rammer indehaveren af et i en medlemsstat tildelt opfindelsespatent, når han på grundlag af dette patent søger udvirket et nationalt retsforbud mod afsætning på den pågældende stats territorium af et produkt fra en medlemsstat, som ikke anerkender nogen eneret til fremstilling og salg af det nævnte produkt;

den forelæggende rets andet spørgsmål er, om den mulige anvendelse af ovennævnte artikler påvirkes af, at den, som har erhvervet patentindehaverens rettigheder, udbyder det patenterede produkt til en pris, der er højere end prisen for det tilsvarende ikke-patenterede produkt fra en anden medlemsstat.

De nationale regler om beskyttelse af den industrielle ejendomsret er endnu ikke blevet sammenarbejdet inden for Fællesskabets rammer;

så længe dette ikke er tilfældet, kan den nationale karakter af beskyttelsen af den industrielle ejendomsret og forskellene mellem de relevante lovgivninger skabe hindringer både for patenterede produkters frie bevægelighed og for konkurrencen inden for fællesmarkedet;

hvad angår bestemmelserne om de frie varebevægelser, tillader artikel 36 sådanne forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, som er begrundet i hensynet til beskyttelse af den industrielle ejendomsret, med det udtrykkelige forbehold, at de hverken må »udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne«;

af samme grund indebærer udøvelsen af rettigheder i henhold til et patent, der er tildelt i medfør af en medlemsstats lovgivning, ikke i sig selv en krænkelse af traktatens konkurrenceregler.

Traktatens artikel 85, stk. 1 bestemmer, at »alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge« at ændre konkurrencen, er forbudt;

selv om den almindelige formulering af de anvendte udtryk viser hensigten til uden forskel at ramme alle de former for karteller, som er beskrevet i bestemmelsen, kan dennes restriktive karakter dog ikke forenes med nogen udstrækning af det heri indeholdte forbud til andre end de tre udtrykkeligt nævnte former for karteller;

et opfindelsespatent, betragtet for sig og uafhængigt af mulige konventioner herom, kan ikke sidestilles med nogen af disse kategorier men følger af en lovmæssig status, som en stat indrømmer for produkter, der modsvarer visse kriterier, hvorfor det ikke opfylder kontrakts- eller samordningsbetingelsen i artikel 85, stk. 1;

det er derimod ikke udelukket, at nævnte artikel finder anvendelse, dersom flere virksomheders samordnede brug af et eller flere patenter skulle føre til en situation, der kan beskrives ved hjælp af begreberne aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder eller samordnet praksis efter betydningen i artikel 85, stk. 1;

på trods af henvisninger til en sådan situation under sagen, hvis rigtighed kun kan bedømmes af appelretten i Haag, tillader spørgsmålenes affattelse og sagsakternes indhold imidlertid ikke Domstolen at gå ud fra denne opfattelse.

I henhold til traktatens artikel 86 forbydes »en eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf . . . i den udstrækning, samhandelen mellem medlemsstater herved kan påvirkes«;

forbudet hviler altså på tre betingelser: en dominerende stilling, misbrug af denne og mulighed for, at samhandelen mellem medlemsstaterne kan påvirkes heraf;

selv om opfindelsespatentet yder sin indehaver særlig beskyttelse i en stat, følger det dog ikke heraf, at udøvelsen af de således tilståede rettigheder er ensbetydende med en opfyldelse af de tre omhandlede betingelser;

hvis dette var tilfældet, ville brugen af patentet udarte til misbrug af den nævnte beskyttelse;

på et tilsvarende område præciserer traktatens artikel 36 for øvrigt, som allerede bemærket, efter at have fastslået, at artiklerne 30 til 34 ikke er til hinder for sådanne restriktioner vedrørende indførsel eller udførsel, som navnlig er begrundet i hensynet til beskyttelsen af den industrielle og kommercielle ejendomsret, at disse restriktioner hverken må »udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne«;

da eksistensen af en patentret som følge heraf for øjeblikket kun omfattes af national lov, er det alene anvendelsen heraf, der kan henføres under fællesskabsretten, når denne anvendelse er led i en dominerende stilling, som i tilfælde af misbrug kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

Selv om det ikke kan udelukkes, at salgsprisen for det beskyttede produkt har betydning for vurderingen af, om der foreligger misbrug, er den omstændighed, at prisen for det patenterede produkt er højere end prisen for det ikke-patenterede produkt, ikke nødvendigvis ensbetydende med et sådant misbrug.

Det følger af samtlige foreliggende omstændigheder, dels at de rettigheder, som en medlemsstat indrømmer indehaveren af et opfindelsespatent, ikke berøres i deres eksistens af forbudene i traktatens artikler 85, stk. 1 og 86, dels at udøvelsen af disse rettigheder ikke i sig selv rammes hverken af artikel 85, stk. 1, når der ikke foreligger nogen aftale, vedtagelse eller samordnet praksis i henhold til denne bestemmelse, eller af artikel 86, når der ikke foreligger misbrug af en dominerende stilling, og endelig at en højere salgspris for det patenterede end for det ikke-patenterede produkt fra en anden medlemsstat ikke nødvendigvis er udtryk for misbrug.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der ved dom af 30. juni 1967 er forelagt den af appelretten i Haag, for ret:

1. De rettigheder, som i en medlemsstat indrømmes indehaveren af et opfindelsespatent, berøres ikke i deres eksistens af forbudene i traktatens artikler 85, stk. 1 og 86.

2. Udøvelsen af disse rettigheder rammes ikke i sig selv hverken af artikel 85, stk. 1, når der ikke foreligger nogen aftale, vedtagelse eller samordnet praksis i henhold til denne bestemmelse, eller af artikel 86, når der ikke foreligger misbrug af en dominerende stillling.

3. Den omstændighed, at salgsprisen for det patenterede produkt er højere end prisen for det ikke patenterede produkt fra en anden medlemsstat, er ikke nødvendigvis udtryk for misbrug.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. februar 1968.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT KARL ROEMER FREMSAT DEN 7. FEBRUAR 1968

Oversigt

Indledning (faktiske omstændigheder; den forelæggende rets spørgsmål) 461

Retlig vurdering 463

Indledende bemærkninger 463

1. Vedrørende det første spørgsmål 463
   a) Vedrørende artikel 85 464
   b) Vedrørende artikel 86 464

2. Vedrørende det andet spørgsmål 466

3. Sammenfatning 467

Høje Ret.

I denne præjudicielle sag, som er blevet indledt ved en forelæggelse fra Gerechtshof (appelretten) i Haag, er der på ny diskussion om EØF-traktatens konkurrenceret. — De faktiske omstændigheder, som jeg må gå ud fra, og som på grund af karakteren af de rejste spørgsmål har vakt opmærksomhed i vide kredse, er følgende:

Det amerikanske selskab Parke, Davis & Co. med hjemsted i Detroit er indehaver af to nederlandske patenter til »biologisk og kemisk« fremstilling af et antibiotikum »Chloramphenicol«. I forbindelse hermed har selskabet til-